

Barbados – kwalifikacje po europejsku

Rama kwalifikacji na Barbados ma osiem poziomów opisanych w trzech kategoriach: Wiedzy i zrozumienia; Umiejętności; Autonomii i odpowiedzialności oraz umiejętności życiowych. To założenia Krajowych Ram Kwalifikacji na Barbados, które już są wdrażane. Związane z tym projekty współfinansuje Unia Europejska.

„Krajowe Ramy Kwalifikacji są podstawą przemian w edukacji i szkoleniach na Barbados” – zapisano w Strategii Rozwoju Zasobów Ludzkich tego kraju na lata 2011 – 2016. Zgodnie z projektem Barbados National Qualifications Framework (BNQF) m.in.: „ujednocia kształcenie i szkolenia oraz poszerzą dostęp wszystkich mieszkańców do uczenia się i zwiększą ich szanse na rynku pracy”. Zalecono wprowadzenie zintegrowanego systemu kwalifikacji, umożliwiającego międzynarodowe porównanie, z użyciem zasad transferu i akumulacji punktów uzyskiwanych w trakcie nauki. BNQF mają być „kompleksowe, zapewnić silny związek pomiędzy różnymi sektorami edukacji na każdym poziomie, opisywać oczekiwane efekty kształcenia na kolejnych etapach i dla każdego typu kwalifikacji oraz uwzględniać wszystkie sektory edukacji w kraju”. Wśród zalet ram wymieniane jest m.in. uczenie się przez całe życie.

1. Z Karaibów do Europy

Opracowując system wzorowano się na ramach europejskich (European Qualifications Framework – WQF) oraz ponadnarodowych (Transnational Qualifications Framework - TQF) z Commonwealth of Learning, międzynarodowej organizacji skupiającej 54 państwa członkowskie i działającej na rzecz rozwoju kształcenia otwartego. EQF opisane są jako nadrzędna rama w Unii Europejskiej, biorąca pod uwagę różnorodność systemów krajowych i ułatwiająca przełożenie oraz porównanie kwalifikacji pomiędzy państwami. Natomiast TQF jako ramy opracowane dla Uniwersytetu Wirtualnego Małych Państw Członkowskich wspólnoty, a pomyślane jako „system łączący krajowe struktury i systemy państw stojących przed wspólnymi wyzwaniami globalizacji i migracji wysoko wykwalifikowanej siły roboczej”.

– Z funduszy unijnych realizowano na Barbados dwa projekty: ramę i rejestr. Rama została już wprowadzona, a teraz oddaliśmy do uzupełniania danych Rejestr Krajowych Kwalifikacji. Dodawane są do niego kwalifikacje i tzw. Unit Standards, z których też mogą się składać – mówi **Marek Kopyt, Lider Zespołu Technologii Informatycznych Instytutu Badań Edukacyjnych**, który jako ekspert unijny brał udział w przygotowaniu owego rejestru (Barbados National Qualifications Register – BNQR).

Od kilku lat działa też Rada Akredytacyjna Barbados (Barbados Accreditation Council – BAC). Rejestruje instytucje oferujące kształcenie w różnych formach, ale też zajmuje się np. przyznawaniem Certyfikatów Uznanie Kwalifikacji CARICOM. Ramy Kwalifikacji CARICOM (CARICOM Qualifications Framework – CQF) to bowiem trzeci system, na jakim Barbados opiera budowanie swoich BNQF. Tym razem chodzi o ramy regionalne – wspólne dla należących do niego państw z Karaibów. CQF ułatwiają mobilność edukacyjną mieszkańców między tymi krajami, poruszanie się po rynku pracy, awans zawodowy. Dzięki odwołaniu się do ram europejskich (EQF), ponadnarodowych (TQF) i regionalnych (CARICOM) Barbados ma nadzieję zapewnić jak najpełniejszą porównywalność oraz uznawanie efektów kształcenia się i tytułów uzyskanych w tym kraju.

2. Osiem poziomów, trzy kategorie

Ponadnarodowe TQF mają 10 poziomów kwalifikacji. A Krajowe Ramy Kwalifikacji na Barbados składają się, tak jak europejskie, z ośmiu. Dodano jednak do nich dwa etapy dostępu (Access 1 i 2), co ma odzwierciedlać obecny system kształcenia i szkolenia na wyspie. Dostęp obejmuje programy, dzięki którym osoba uzyskuje umiejętności pozwalające jej w ogóle wejść do systemu edukacji. Będąca na etapie 1. musi więc np. znać podstawy liczenia i czytania. Na 2. – uczyć się czytania, pisania i liczenia, czy umieć przeprowadzać rutynowe prace pod nadzorem itp.

Na Barbados szkoły są w większości rządowe, ale istnieją też prywatne. Edukację podstawową zaczynają dzieci 4-letnie. Trwa ona do 11 roku życia, kiedy uczniowie zdają powszechny egzamin wstępny - Common Entrance Examination. Wykształcenie średnie obejmuje dzieci od 11 do 18 lat. Mając 16 lat uczniowie przystępują do egzaminu Caribbean Examination Council (CXC), który jest odpowiednikiem brytyjskiego GCE O Level (zastąpiony przez General Certificate of Secondary Education). Później studenci 18-letni mogą zdać egzaminu na Caribbean Advanced Proficiency Certificate (odpowiednik A-Level). Szkolnictwo wyższe można kontynuować w Nauczycielskim Kolegium Erdiston, na Samuel Jackman Prescod Polytechnic (studia elektryczne, budownictwo i handel, rolnictwo), czy Barbados Community College (sztuki piękne, medycyna i pokrewne). Jest też Uniwersytet Indii Zachodnich (University of West Indies – UWI), który ma kampusy w różnych miejscach Karaibów: na Barbados, w Trynidadzie czy na Jamajce. Studia obejmują nauki humanistyczne, ale też informatykę, medycynę, prawo, rolnictwo.

Poziomy BNQF obejmują wszystkie trzy sektory edukacji: wykształcenie ogólne, techniczne i zawodowe oraz szkolnictwo wyższe. Poza tym istnieje system oceny i uznania wcześniejszego uczenia się (Prior Learning Assessment and Recognition – PLAR).

Levels	SECTORS			Lifelong Learning
	General Education	Technical & Vocational	Tertiary Education	
8		C/NVQ 5	Doctoral Degree	PRIOR LEARNING ASSESSMENT AND RECOGNITION (PLAR)
7			Masters Degree	
6			Post Graduate Certificate & Diploma	
5		C/NVQ 4	Bachelors Degree	
4		Associate Degree	C/NVQ 3	
3	Certificate III		Diploma	
2	Certificate II	C/NVQ 2	Certificate	
1	Certificate I	C/NVQ 1	Certificate	
Access 2				
Access 1				

Każdy z ośmiu poziomów kwalifikacji został opisany w trzech kategoriach:

- Wiedzy i zrozumienia (Knowledge and Understanding);
- Umiejętności (Skills);
- Autonomii i odpowiedzialności oraz umiejętności życiowych (Autonomy and Responsibility and Life Skills).

To też model odpowiadający ramom europejskim, poszerzony nieco o wpisane do CARICOM „umiejętności życiowe”.

LEARNING OUTCOMES	EUROPEAN QUALIFICATION FRAMEWORK	CARICOM QUALIFICATIONS FRAMEWORK	BARBADOS QUALIFICATION FRAMEWORK
1	Knowledge	Knowledge and Understanding	Knowledge and Understanding
2	Skills	Application and Practice	Skills
3	Competences (autonomy and Responsibility)	Autonomy, Accountability, Working with others	Autonomy and Responsibility
4	-	Communication, Numeracy and Information Communication Technologies (ICTS)	
5	-	Life Skills	Life Skills

Punkt za 15 godzin

Opisano ogólne cechy i oczekiwaną wydajność studenta na każdym poziomie ram kwalifikacji. Punktacja odpowiadająca danemu etapowi edukacji, tak jak w innych ramach, mierzy efekty uczenia się na nim. W drodze konsultacji przyjęto, że jeden punkt odpowiada 15 nominalnym godzinom nauki. Obejmują one wszystkie zajęcia edukacyjne, czyli kształcenie formalne (ćwiczenia, szkolenia, seminaria, kursy itp.) i nieformalne, zajęcia praktyczne (w miejscu pracy, uczenie się eksperymentalne, laboratoria, warsztaty itp.), a także samokształcenie. Punkty są przyznawane na podstawie wiedzy zdobytej, a potwierdzonej wiarygodnymi ocenami. Uzyskane w ramach jednej kwalifikacji czy programu nauczania mogą być transferowane do innych, w celu uniknięcia powielania nauki czy takich samych kursów.

Zaproponowano poniższy program punktacji w ramach Krajowych Ram Kwalifikacji na Barbados:

LEVEL	TITLE	CREDIT RANGE
8	Doctoral	Not Credit Rated
7	Masters	35 – 45
6	Post Graduate Diploma Post Graduate Certificate	Minimum 30 16 - 29
5	Bachelors	90 - 120
4	Associate Degree	Minimum 60
3	Diploma Advanced Certificate	Minimum 30 16 -30
2	Certificate Level II	16 – 30
1	Certificate Level 1	1 – 15

Certyfikaty mogą być wydawane na każdym poziomie ram, głównie w systemie edukacji zawodowej i technicznej. Liczba punktów zależy od stopnia złożoności efektów kształcenia. Podobnie inne świadectwa - na każdym poziomie, ale dają najmniejsze osiągnięcia w punktacji, od 1 do 10 pkt. Można też uzyskać Krajowe Kwalifikacje Zawodowe (National Vocational Qualifications – NVQ), oparte na państwowych i regionalnych standardach, które opracowali przedstawiciele przemysłu, handlu i edukacji. Zazwyczaj są one osiągane w pracy, a łączą kompetencje zawodowe i wiedzę potrzebną do nabycia tych umiejętności.

Natomiast w przyjętym systemie tytułów certyfikaty przyznawane są na poziomie 1. (The Certificate), co oznacza zdobycie od 1 do 15 punktów. Zaś na etapach 2. i 3. (Advanced Certificate) – 16 do 30 pkt. Certyfikat może być podstawą do przyjęcia na kolejny poziom nauki, albo do ustalenia jego odpowiednika przez Radę Akredytacyjną Barbados (BAC). Można też zdobyć certyfikat szkoły podyplomowej, aż na poziomie 6 BNQF (The Postgraduate Certificate), uzyskując 16 – 29 punktów.

Dyplomy otrzymuje się na poziomie 3. i 6. (The Diploma i Post Graduate Diploma), zdobywając minimum 30 pkt. Programy dyplomowe obejmują specjalistyczne kierunki, profesjonalne czy zawodowe. Dyplom to termin określający kwalifikacje, jednak może być oceniany przez różne instytucje jako odpowiednik kwalifikacji z innego poziomu. Są dwa rodzaje dyplomów. Pierwszy kończy naukę policealną (poziom 3. na BNQF - The Undergraduate Diploma), łączącą elementy akademickie z zawodowymi. Oznacza pomyślne zdobycie wiedzy, zrozumienia i umiejętności istotnych w jakiejś specjalistycznej dziedzinie. Drugi potwierdza studia podyplomowe (poziom 6. – The Postgraduate Diploma). Trwają one zazwyczaj rok.

Associate Degree to poziom 4., program tych studiów daje co najmniej 60 punktów i jest podobny do tych oferowanych w pierwszej połowie czteroletnich studiów licencjackich. Licencjat uzyskuje się na poziomie 5. (The Bachelor's Degree) i oznacza zdobycie sporej liczby punktów: między 90 a 120. Na poziomie 7. stopień magistra (The Master Degree) poświadcza podyplomowe kwalifikacje uzyskiwane zwykle podczas minimum 12 miesięcy nauki, w pełnym wymiarze czasu. Kwalifikacje są przypisane do punktacji między 35 a 45.

Ostatni poziom, 8., to stopień doktora (The Doctoral Degree). Program doktorancki obejmuje pogłębioną naukę, specjalistyczną lub zawodową, i badania. Od kandydatów na studia doktoranckie wymagane jest posiadanie tytułu magistra. Typowy program doktorancki trwa co najmniej trzy lata. wymiarze czasu pracy. Studia doktoranckie nie są natomiast oceniane w systemie punktacji.